

N:o 27.

Ank. till Riksd. kansli den 28 april 1905, kl. 1 e. m.

Andra Kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande n:o 27, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående åvägabringande af förhandlingar mellan svenska och norska regeringarna om en ny ordning beträffande de unionella förhållandena.

Enligt tillkännagifvande i Post- och Inrikes Tidningar den 6 april detta år har Kronprinsen-Regenten den 5 i samma månad uti sammansatt svenskt och norskt statsråd gjort följande uttalande:

»Jag har i dag kallat eder till sammansatt statsråd för att till eder göra följande framställning. Jag uppmanar härmed de förenade rikenas statsråd att, å ömse sidor utan ensidigt fasthållande af förut intagna ståndpunkter, omedelbart upptaga fria och vänskapliga förhandlingar angående en ny ordning af alla unionella angelägenheter med den grundprincipen, att full likställighet mellan länderna bör sökas genomförd.

Den väg, som jag anser man bör välja och på hvilken man, med god vilja på ömse sidor, enligt min åsikt kan vinna en för alla parter fullt tillfredsställande lösning af svårigheterna, är denna: gemensam ut-

rikesminister, svensk eller norsk man, ansvarig inför bägge rikena eller inför en gemensam institution, särskildt konsulatväsen för hvartdera riket, dock så att konsulerna i allt hvad som angår förhållandet till främmande makter böra stå under utrikesministerns ledning och kontroll.

Om under förhandlingarnas gång en annan form skulle kunna finnas för ordnandet af de unionella angelägenheterna, dock alltid med bibehållande af gemensamheten i utrikesärendenas handhafvande och vård, som är ett oeftergiftigt villkor för unionens bestånd, så förklarar jag mig härmed beredd att taga äfven densamma under allvarligt öfvervägande.»

I anledning häraf har i Andra Kammaren väckts en motion, n:o 284, undertecknad af herrar C. Persson i Stallerhult, Hans Andersson, Sixten von Friesen, Ernst Lindblad, D. Persson i Tällberg, K. H. Gez. von Schéele och T. Zetterstrand, hvilken blifvit till utskottet hänvisad. Motionen har denna lydelse:

»Det uttalande af Kronprinsen-Regenten i sammansatt statsråd den 5 dennes, hvilket offentliggjordes i Post- och Inrikes Tidningar följande dag, har väckt liflig tillfredsställelse hos oss och med visshet äfven andra unionens vänner, hos hvilka det förhållande, som uppstått mellan brödrarikena efter det att konsulatförhandlingarna blifvit nedlagda, uppkallat ej ringa bekymmer. Att nya förhandlingar, om de komma till stånd, skola få en afgörande betydelse för unionens framtid, är påtagligt. Unionens värde, liksom utsikten till dess bevarande i en längre framtid, beror på, att de båda folken frivilligt sluta sig till densamma, i den öfvertygelsen, att föreningen innebär fördelar, väl värda de inskränkningar i hvartderas fullständiga själfbestämmelserätt, som den med nödvändighet medför. Förhandlingarnas felsläende åter skulle uppenbart inom de tvenne folken uppkalla en allmän och bestämd uppfattning, att en för båda tillfredsställande ordning inom unionen icke låter sig finna, och en sådan öfvertygelse undergräfvor med säkerhet dess bestånd.

Af denna anledning framstår det som angeläget, att Riksdagen icke förhåller sig stillatigande inför det i nämnda uttalande gifna uppslaget till förhandlingar, utan, om den finner detsamma tillfredsställande, därtill uttalar sin tillslutning. Det synes oss, att inga betänkligheter böra möta för Riksdagen att göra detta senare, då uttalandet, på samma gång det åsyftar nödig gemensamhet i utrikesförvaltningen och båda ländernas kontroll öfver densamma, tillika, med hänsyn till dess sista del, äger den vidd, att det icke bör utesluta någon möjlighet att komma till en för båda folken tillfredsställande lösning.

På grund häraf få vi hemställa, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t tillkännagifva sin anslutning till Kronprinsen-Regentens i sammansatt svenskt och norskt statsråd den 5 april innevarande år gjorda uttalande i syfte att förhandlingar måtte åvägabringas mellan svenska och norska regeringarna om en ny ordning beträffande de unionella angelägenheterna.»

Af det offentliggjorda protokollet öfver sammansatt svenskt och norskt statsråd den 25 innevarande april finner utskottet med beklagande, att förhandlingarna på den af Kronprinsen-Regenten i det ofvan anförda uttalandet af den 5 april angifna grundval nu icke med utsikt till framgång kunna inledas. Frågan lärer således för närvarande vara förfallen. Utskottet vill dock uttala den förhoppningen, att förhandlingar må kunna vid ett annat tillfälle åter upptagas. Och då Riksdagen synes böra inför en fråga af så genomgripande betydelse uttala sin ståndpunkt till densamma, får utskottet, på de i motionen anförda skäl, hemställa,

att Andra Kammaren ville för sin del besluta, det Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t tillkännagifva sin anslutning till Kronprinsen-Regentens i sammansatt svenskt och norskt statsråd den 5 april innevarande år gjorda uttalande i syfte att förhandlingar måtte åvägabringas mellan svenska och norska regeringarna om en ny ordning beträffande de unionella angelägenheterna.

Stockholm den 28 april 1905.

Å utskottets vägnar:

HENRIK HEDLUND.
